

*Shuxratbekova Zaxrooyim Xurshidbek qizi**O'zbekiston Davlat Jahon tillari universiteti.**Xorijiy til va adabiyot 3-ingliz 2423-guruh talabasi.***ALEKSANDR FAYNBERGNING O'ZBEK VA RUS ADABIYOTI O'RTASIDAGI KO'PRIK SIFATIDAHİ ROLİ**

Annotatsiya: Ushbu maqolada Taniqli rus va o'zbek xalq yozuvchisi Aleksandr Arkadyevich Faynbergning O'zbek va Rus adabiyoti o'rtasidagi madaniy ko'priik sifatidagi faoliyati tahlil qilinadi. U o'z tarjimalari orqali O'zbek adabiyotini Rus tilida so'zlashuvchi o'quvchilariga keng tatbiq etib, madaniyatlar aro munosabatni mustahkamlanishiga o'z hissasini qo'shgan. Shu bilan birga uning poetik jihatları va ijodida tarjimaning o'rni va xususiyatlari misollar bilan yoritiladi.

Kalit so'zlar: Aleksandr Faynberg, tarjima, madaniy aloqalar, milliylik, tarjima, poetika, Rus adabiyoti, she'riyatg, nashr, xalqaro aloqa, xalqaro adabiyot.

Aleksandr Faynberg XX- asrning ikkinchi yarmida va XXI- asr bishlarida O'zbek va Rus adabiyoti o'rtasidagi muhim bir ko'priik vazifasini o'tagan va ikki xalq o'rtasidagi madaniy va do'stona aloqalarni mustahkamlanishiga o'z hissasini qo'shgan ijodkorlardan biri hisoblanadi. U Abdulla Oripov, Erkin Vohidov, G'afur G'ulom kabi mashhur O'zbek shoirlarinig asarlarini rus tiliga o'girib uni dunyoga keng tanitgan.

Va ushbu maqolada Faynbergning O'zbek va Rus millati va madaniyati o'rtasida ko'priik sifatida o'tagan vazifalari keng yoritilib beriladi va xalqaro poetik an'analari uyg'unligini ifodalanishi misollar bilan taqdim etiladi.

Faynberg Tarjimon va vositachi.

Yuragi O'zbekcha urgan rus shoiri O'zbek adabiyotning jozibasi va jilosini butun yuragi bilan his etgan holda O'zbek adabiyotning durdonalarini rus tiliga o'girgan. Uning tarjimalari rusiy zabon o'quvchi uchun o'zbek ruhini va madaniyatini yetkazib berishga va his etishga yordam bergan. Misol tariqasida Taniqli O'zbek yozuvchisi Abdulla Oripovning "Sen baxorni sog'inmadingmi?" nomli she'rini rus tiliga rajima qilganida uning o'z lirika va ruhini saqlagan holda rus poetikasiga moslashtirishga harakat qilgan.

Sen baxorni sog'inmadingmi?

Gul so'lganda, barg to'kilib,

Yollar changga botganda.

Ushbu misralar o'z mohiyatini Faynbergning tarjimasida quyidagicha saqlab qolgan.

" Ты разве не скучал по весне?"

"Когда увядают цветы и дороги покрываются пылью..."

Ushbu Faynbergning tarjimasida O'zbek tilidagi hissiyot va tabiatning betakror tasviri saqlanib qolgan, hamda Rus tilining badiiy ifoda kuchi ham k'rsatilgan.

Faynberg tarjimalarining o'zgachaligi.

Faynberg o'z tarjimalarida badiiy tenglik tamoyilini saqlab qoladi. U she'riy ritm, qofiya, va badiir tasvirlarni asliga yaqin holda yetkazishga bor mahoratini ishga solgan. Burning yaqqol na'munasi sifatida Erkin Vohidovning "O'zbekiston she'ri rus tiliga tarjima qilinar ekan, undagi vatanparvarlik ruhi va Muhabbat aniq ifodalangan.

Ey, mening O'zbekistonim!

Jonu jahonim!

Ushbu misralar Faynberg tarjimasida.

"О, мой Узбекистан!

" Ты - моя душа и мир!

Bu yerda tarjimon she'rdagi tuyg'ularni to'g'ri yetkazish bilan birga, uning ohangini ham saqlab qolishga uringan.

3.Aleksandr Faynbergning xalqlar o'rtasidagi adabiy aloqaga qo'shgan hissasi.

Faynberg o'zining ijodiy faoliyati davomida O'zbek adabiyotining ovozini xalqaro maydonga tanitishga intilgan.

Uning tarjimaiy faoliyati orqali O'zbek adabiyotining ko'plab she'riy va poetik jihatlari nafaqat rus o'quvchilari uchun , balki Jahon adabiyoti o'rtasidagi aloqalarga ham tushunarli bo'ldi va unda Faynbergning o'rni beqiyos.

O'zbek hamda Rus adabiyoti o'rtasidagi uzviy bog'liqlik Faynberg tarjimalari orqali O'zbek she'riyatining rus poetikasiga tushungan va rus o'quvchilari esa o'zlari uchun O'zbek poetikasini kashf etgan.

Aleksandr Faynberg o'zbek va rus adabiyotlari o'rtasida madaniy va adabiy ko'prik yaratgan ijodkorlardan biri hisoblanadi. U tarjimon sifatida o'zbek adabiyotining ruhini saqlagan holda, uni rus tilida tushunarli va ta'sirchan shaklda ifodalashga erishgan. Uning ijodi madaniyatlararo aloqalarni rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Keldiyorova, S., & Ergashova, B. (2025). Aleksandr Faynbergning tarjimonlik faoliyati va madaniy aloqalar. NRJ, 2(2). URL: ojs.renaissance.com.uz
2. G'aniyeva, M. (2024). O'zbek va rus adabiy aloqalarining rivojlanishida tarjimonlarning o'rni. Journal of New Century Innovations, 54 (3), 45-57.
3. Faynberg, A. (2001). Избранные переводы узбекской поэзии. Ташкент: Издательство Литература.
4. Rahmonov, O. (2019). Madaniy tarjimonlik va Aleksandr Faynbergning ijodi. O'zbek til va adabiyoti jurnali, 6(1), 23-31.

5. Ismoilova, Z. (2021). Aleksandr Faynberg poetikasining lingvopoetik xususiyatlari. Filologiya va tarjima masalalari, 8(4), 78-89.
6. Mirzayev, S. (2017). Rus she'riyatida intertekstual bog'liqlik: Faynberg misolida. Toshkent davlat universiteti ilmiy maqolalar to'plami, 4(2), 33-41.